

Inleiding

Met de Beheers- en Beleidscyclus (BBC) deed een nieuwe wijze van plannen haar intrede in 2014. De loutere opsomming van geraamde ontvangsten en uitgaven maakte plaats voor een integrale strategische meerjarenplanning, waarbij de beleidsdoelstellingen centraal staan in plaats van middelen die daarvoor worden uitgetrokken.

In de BBC wordt de beleids- en financiële planning opgemaakt vanuit een meerjarig perspectief. Het meerjarenplan vormt de basis voor het beleid van het bestuur. Bij het begin van een nieuwe legislatuur wordt een meerjarenplan opgemaakt voor zes jaar, te beginnen vanaf het tweede jaar van de nieuwe bestuursperiode.

Bij de opmaak van het meerjarenplan staan de te bereiken resultaten en de actieplannen die daarvoor zullen worden uitgevoerd, centraal. Wat wil het lokaal bestuur bereiken en wat zal het daarvoor ondernemen? Daarop aansluitend moet uiteraard ook de vraag naar de in te zetten middelen beantwoord worden. Dat resulteert in de financiële planning op basis van de verwachte ontvangsten en uitgaven.

De opmaak van het meerjarenplan 2026-2031 was een complexe evenwichtsoefening waarbij enerzijds de ambitie leefde om een antwoord te bieden op de talrijke strategische uitdagingen en financiële risico's waarmee het lokaal bestuur geconfronteerd wordt, en anderzijds de financiële mogelijkheden gelimiteerd waren door het verplicht dubbel financieel evenwichtscriterium dat garant staat voor gezonde gemeentefinanciën op middellange en lange termijn.

Vanaf het meerjarenplan 2026-2031 gelden er aangepaste regels, nieuwe schema's en andere rekeningenstelsels voor de opmaak van de beleidsrapporten. De nieuwe modaliteiten moeten leiden tot meer transparantie, leesbaarheid en doorzoekbaarheid. De fundamenteën van het BBC-systeem, zoals het doelmatig plannen en de sterke koppeling tussen het inhoudelijk beleid en financiën, blijft onveranderd.

Inspiratienota als sluitstuk van de omgevingsanalyse

Voor de opmaak van ons meerjarenplan zijn we vertrokken vanuit een omgevingsanalyse. Die geeft een beeld van de behoeften van de interne en externe belanghebbenden, de sterktes en zwaktes van het bestuur en de bedreigingen en opportuniteiten waarop het kan inspelen. De acties en actieplannen die de besturen plannen en de beleidsdoelstellingen die ze vooropstellen, beogen in te spelen op de lokale uitdagingen. De omgevingsanalyse/inspiratienota is een van de onderdelen van de documentatie bij het meerjarenplan (zie verder).

Gemeenschappelijk meerjarenplan als lokaal bestuur

Gemeente en OCMW stellen een gezamenlijk meerjarenplan op. Zo kan een geïntegreerd lokaal sociaal beleid maximaal worden gerealiseerd: de doelstellingen van het OCMW en die van de gemeente worden verweven met elkaar. Bovendien streven we, net als in onze samenwerking met andere organisaties en besturen in de regio, naar efficiënter en beter werken.

De onderdelen van het meerjarenplan

Het meerjarenplan bestaat uit de strategische nota en de financiële nota. Bij het meerjarenplan hoort ook een toelichting die dat document verduidelijkt. Ze bevat alle begeleidende en aanvullende informatie die niet in het meerjarenplan zelf is opgenomen, maar die wel relevant is om de beslissing van de raadsleden erover te onderbouwen.

Hierbij volgen we de structuur van de omzendbrief van de Vlaamse overheid (KB/ABB 2025/1 van 18 juli 2025 betreffende de strategische meerjarenplannen 2026-2031):

Meerjarenplan 2026-2031:

1. Strategische nota
 - Beleidsverklaring: beschrijving van het geplande beleid + financiële kerncijfers

- Overzicht met beschrijving van alle beleidsdoelstellingen
 - Omschrijving prioritaire acties met verwachte ontvangsten en uitgaven
 - Verwijzing naar overzicht van alle beleidsdoelstellingen, actieplannen en acties, met ramingen
2. Financiële nota
- Financieel doelstellingenplan (schema M1)
 - Staat financieel evenwicht (schema M2)
 - Overzicht kredieten (schema M3)
3. Toelichting
- Overzicht ontvangsten en uitgaven volgens beleidsdomeinen (schema T1)
 - Overzicht ontvangsten en uitgaven volgens economische indeling (T2)
 - Evolutie financiële schulden (schema T3)
 - Overzicht van de investeringen
 - Overzicht van de personeelsinzet
 - Overzicht van de IGS en andere verbonden entiteiten
 - Beschrijving van de financiële risico's
 - Beschrijving grondslagen en assumpties
 - Verwijzing naar plaats waar documentatie beschikbaar is
 - Alle andere relevante toelichtende informatie

Documentatie bij het meerjarenplan 2026-2031:

- Omgevingsanalyse/inspiratienota
- Totaaloverzicht beleidsdoelstellingen, actieplannen en acties (+ ramingen)
- Toegestane werkings- en investeringssubsidies
- Samenstelling beleidsdomeinen en beleidsvelden die er deel van uitmaken
- Overzicht van de jaarlijkse uitgaven & ontvangsten voor exploitatie, investeringen en financiering per beleidsveld
- Overzicht opbrengsten per soort belasting
- Overzicht opbrengsten per soort retributie
- Alle andere relevante informatie

De raadsleden zullen 1 globaal document ter beschikking krijgen: met hierin enerzijds het meerjarenplan 2026-2031 en anderzijds de documentatie bij het meerjarenplan. Deze informatie zal worden opgeladen in het notuleringspakket en gepubliceerd worden op het beleidsportaal van het lokaal bestuur.

De gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn stemmen over hun deel van elk beleidsrapport. Nadat de raden zo het beleidsrapport elk voor hun deel hebben vastgesteld, keurt de gemeenteraad het deel van het beleidsrapport zoals vastgesteld door de raad voor maatschappelijk welzijn goed. Door die goedkeuring wordt het beleidsrapport in zijn geheel geacht definitief vastgesteld te zijn (art. 249 DLB).

Aanpassingen meerjarenplan

Het meerjarenplan is geen statisch document: minstens éénmaal per jaar wordt een gewijzigde versie voorgelegd aan onze raadsleden. Dit is het uitgelezen moment om de bestaande plannen bij te sturen. Op basis van nieuwe informatie of wijzigingen kan het nodig zijn om nieuwe actieplannen of acties toe te voegen, of de bestaande aan te vullen of te verfijnen.

Ook de financiële gegevens krijgen een update in de jaarlijkse aanpassing van het meerjarenplan. De kredieten van het volgende boekjaar worden vastgesteld, waardoor deze door de diensten aangewend kunnen worden.

Meer transparantie

In de beleids- en beheerscyclus wordt een onderscheid gemaakt tussen prioritaire en niet-prioritaire acties, actieplannen & beleidsdoelstellingen.

Prioritaire acties krijgen een prominente plaats in het meerjarenplan: ze worden apart en expliciet opgenomen in de beleidsrapporten (het meerjarenplan, de aanpassing van het meerjarenplan en de jaarrekening). Op die manier wordt er transparant gerapporteerd naar de gemeenteraad/raad voor maatschappelijk welzijn én naar Vlaanderen toe over de stand van zaken (inhoudelijk & financieel), indicatoren, realisatiegraad, ... Ze weerspiegelen de politieke accenten en speerpunten van de legislatuur.

Niet-prioritaire acties daarentegen gaan vaak over operationele en ondersteunende acties: ze worden ingepland en begroot, maar er hoeft niet afzonderlijk over gerapporteerd te worden in de beleidsrapporten. Indien gewenst worden deze acties beheersmatig opgevolgd in managementrapporten.

Alle documenten zijn consulteerbaar via www.denderleeuw.be/meerjarenplan en <https://denderleeuw.begrotingsapp.be/>